

MĚSTO MNICHOVO HRADIŠTĚ

„Řád veřejného pohřebiště města Mnichovo Hradiště“

(1) Rada města Mnichovo Hradiště schválila tento Řád veřejného pohřebiště města Mnichovo Hradiště v souladu s ustanovením § 102 odst. 3 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů na svém zasedání dne 07.09.2020 usnesením č. 395/2020.

(2) Tento Řád veřejného pohřebiště (dále jen „Řád“) se vydává po předchozím souhlasu krajského úřadu Středočeského kraje v Praze ze dne 03.08.2020, vydaného pod č.j. 108299/2020/KUSK.

Řád veřejného pohřebiště města Mnichovo Hradiště

Článek 1

Úvodní ustanovení

(1) Provozování pohřebiště je nedílnou součástí veřejné infrastruktury a službou ve veřejném zájmu v samostatné působnosti města Mnichova Hradiště.

(2) Provozovatel pohřebiště je Město Mnichovo Hradiště, IČ: 00238309, adresa: Masarykovo náměstí 1 295 21 Mnichovo Hradiště, tel.: +420 326776611, fax: +420 326772209, ID datové schránky: 8ztb4jw, webová stránka: www.mnhradiste.cz, e-mail: posta@mnhradiste.cz

(3) Provozovatel pohřebiště zajišťuje správu pohřebišť v souladu s ustanovením §18 odst. 2 zákona prostřednictvím jiné právnické osoby, kterou je: Martina Bachová, IČ 42703310, adresa: Dr. Hořice 363, 295 01 Mnichovo Hradiště, tel. +420 605252917, e-mail: spravahrbtova-mh@seznam.cz (dále jen „správce pohřebiště“).

Článek 2

Působnost řádu pohřebiště

(1) Ustanovení tohoto Řádu se vztahují

a) na veřejné pohřebiště Města Mnichovo Hradiště ve městě Mnichovo Hradiště, které je provozované na pozemcích p. č. 1481, 1482, 1483 a 1553 v k. ú. Mnichovo Hradiště a jehož součástí jsou:

- místa pro ukládání lidských pozůstatků do hrobu
- místa pro ukládání lidských pozůstatků do hrobek
- místa pro ukládání zpopelněných lidských ostatků v urnách
- místa pro ukládání zpopelněných lidských ostatků bez uren (vyspová a rozptylová loučka)
- hřbitovní kaple
- veřejná studna s ruční pumpou (užitková voda) a 4 veřejné studny s nádrží a vodovodním kohoutem
- kancelář správce pohřebiště (umístěná v části RD čp. 363, byt správce), se samostatným vchodem z pohřebiště
- veřejné WC s umývárnou (umístěné v části RD čp. 363, byt správce), se samostatným vchodem z pohřebiště

b) na veřejné pohřebiště Města Mnichovo Hradiště v místní části Veselá, které je provozované na pozemku p. č. 243/2 v k. ú. Veselá u Mnichova Hradiště, jehož součástí jsou:

- místa pro ukládání lidských pozůstatků do hrobu
- místa pro ukládání lidských pozůstatků do hrobek
- místa pro ukládání zpopelněných lidských ostatků v urnách
- veřejná studna s ruční pumpou (užitková voda)

(2) Vnější hranice těchto pohřebišť jsou vymezeny zdmi a kovovými vraty.

(3) Řád je **závazný** pro provozovatele/ správce a dále pro subjekty, zajišťující pohřební služby, pro obstaravatele pohřebních a jiných úkonů, nájemce/vlastníky hrobových a jiných míst, objednavatele a zhotovitele služeb (např. kamenické a zahradnické firmy), návštěvníky pohřebiště včetně osob, které zde s prokazatelným souhlasem provozovatele/správce nebo nájemce/vlastníka provádějí práce a pro ostatní veřejnost.

Článek 3

Rozsah poskytovaných služeb a tlečí doba

(1) Na pohřebištích v místní části Mnichovo Hradiště a v místní části Veselá jsou poskytovány tyto základní služby:

- a) nájem hrobového místa pro hroby, hrobky a uložení lidských ostatků v urnách,
- b) správa a údržba pohřebiště, včetně inženýrských sítí, oplocení (ohrazení) a mobiliáře; údržba páteřních komunikací, zpevněných ploch a zeleně a udržování objektů na pohřebišti,
- c) vedení předepsané evidence dle zákona, související s provozováním pohřebiště,
- d) zajišťování sběru, třídění, odvozu a likvidace odpadů, včetně biologicky nebezpečných,
- e) zveřejňování a poskytování informací, souvisejících s provozem a evidencí pohřebiště,
- f) zajišťování dozoru nad dodržováním tohoto řádu.

(2) Na pohřebištích v místní části Mnichovo Hradiště a v místní části Veselá jsou poskytovány doplňkové služby, na žádost nájemce/vlastníka hrobového zařízení či hrobky, které nejsou kalkulovány v ceně nájmu, jako například:

- a) manipulace se zetlelými, nezetlelými i zpopelněnými ostatky v rámci pohřebiště
- b) výkopové práce, související s pohřbením nebo exhumací,
- c) pohřbívání
- d) provádění exhumací
- e) ukládání lidských ostatků
- f) údržba a úprava hrobových míst
- g) prodej hřbitovních doplňků.

(3) Dále pouze na pohřebišti v místní části Mnichovo Hradiště zajišťuje správce pohřebiště tyto služby:

- a) rozptyl a vsyp zpopelněných lidských pozůstatků,
- b) půjčování drobného zahradnického a úklidového nářadí,
- c) zajišťování provozu WC (včetně umývárny), určeného pro návštěvníky pohřebiště,
- d) zajišťování vrátní služby

(4) Při nakládání s hrobovým zařízením, jako věci opuštěnou, bude provozovatel/správce postupovat podle platného občanského zákoníku. (Opuštěné německé hroby se ani na jednom z pohřebišť nenalézají.)

(5) V souladu se stanoviskem Okresního úřadu v Mladé Boleslavi – Okresního hygienika v Mladé Boleslavi Č.j. 1744-219/02 ze dne 2.7.2002, je na základě Zákona o pohřebnictví tímto Řádem stanovena na obou pohřebištích **tlečí doba v délce minimálně 15 let** s možností pohřbívání do prohloubených hrobů hlubokých dva metry dle hydrogeologického posudku ze dne 27.6.2002.

(6) Všichni zemřelí, nezávisle na místě úmrtí, mohou být na těchto veřejných pohřebištích pohřbeni, ale pouze se souhlasem správce pohřebiště. Nejméně 24 hodin před uložením lidských pozůstatků je potřeba předložit správci kopii Listu o prohlídce zemřelého, kterou uloží minimálně po dobu tlečí v příloze hřbitovní knihy (u karty hrobového místa).

Článek 4

Doba zpřístupnění pohřebiště, provozní doba kanceláře správce

(1) **Provozní doba**, po kterou je pohřebiště **ve městě Mnichovo Hradiště** přístupno návštěvníkům se stanovuje takto:

- letní období duben – září 7.00 hod. až 20.00 hod.,
- zimní období říjen – březen 8.00 hod. až 18.00 hod.

Mimo vymezenou dobu je pohřebiště uzamčeno.

(2) Pohřebiště v **místní části Veselá je volně přístupno** návštěvníkům. Brána tohoto pohřebiště se nezamyká.

(3) **Provozní doba kanceláře správce pohřebiště** (správy hřbitova) je:

- pondělí a středa ... 8.00 hod. až 11.00 hod. ... a 13.00 hod. až 16.00 hod.
- mimo tuto provozní dobu je třeba se se správcem na schůzce předem domluvit.

Článek 5

Způsob a pravidla užívání zařízení, povinnosti návštěvníků a pořádek na pohřebišti

- (1) Návštěvníci pohřebiště jsou povinni chovat se na pohřebišti důstojně a pietně s ohledem na toto místo, řídit se Řádem pohřebiště. Zejména se musí zdržet se takového jednání, které by se dotýkalo důstojnosti zemřelých nebo mravního cítění pozůstalých a veřejnosti, chovat se hlučně, pouštět přenosné nosiče zvuku, odhazovat odpadky mimo nádob k tomu určených, nechat zde volně pobíhat psy a jiná zvířata a používat prostory pohřebiště a jeho vybavení k jiným účelům, než k jakým jsou určeny.
- (2) Na pohřebišti je možné se zdržovat pouze v provozní době pohřebiště stanovené v článku 4 tohoto Řádu.
- (3) Děti ve věku do 10 let mohou pohřebiště navštěvovat pouze v doprovodu dospělých osob.
- (4) Osobám pod vlivem návykových, omamných a psychotropních látek je vstup na pohřebiště zakázán, rovněž je zakázáno požívání alkoholických nápojů na pohřebišti.
- (5) Na pohřebišti je zakázáno jezdit na jízdnicích kolech, koloběžkách, dětských vozítkách, segway apod. vozidlech, skateboardech a kolečkových bruslích. Jízdní kolo je zde možno vést.
- (6) Motorová vozidla, s výjimkou invalidních vozíků, mohou na pohřebiště vjíždět a zdržovat se zde pouze s prokazatelným souhlasem provozovatele/správce pohřebiště a za plnění stanovených podmínek. Vozidla do areálu pohřebiště jsou vpouštěna nejdříve se začátkem provozní doby pohřebiště a vozidlo musí pohřebiště opustit nejpozději 30 minut před ukončením této doby, není-li dohodnuto se správcem pohřebiště jinak. Chodci mají vždy přednost před vozidly.
- (7) Pojízdné a průchodné plochy na pohřebištích je povoleno používat k odstavování vozidel jenom v provozní době pohřebiště, a to pouze s předchozím prokazatelným souhlasem provozovatele/správce pohřebiště. Není dovoleno parkovat vozidla u hrobových míst a provádět zde opravy a údržbu vozidel.
- (8) Přístup na pohřebiště nebo do jeho části může správce pohřebiště z oprávněných důvodů (terénní úpravy, přírodní podmínky - náledí, vichřice, apod., manipulace s lidskými ostatky, exhumace atd.) na vymezenou dobu dočasně omezit nebo zcela zakázat. Správce zabezpečí v zimním období nezbytnou údržbu hlavních komunikací pohřebiště v zájmu zajištění bezpečnosti.
- (9) Vstup na vsypové a rozptylové loučky je pro veřejnost zakázán. Věnce a kytice (bez nádob na vodu) lze umísťovat jen na plochy, které jsou na (před) vsypových a rozptylových loučkách k tomuto účelu vyhrazené. Správce pohřebiště je oprávněn zvadlé nebo jinak znehodnocené květinové dary, případně jiné předměty, z těchto míst odstranit.
- (10) Ukládání nádob, náradí a jiných předmětů, včetně hrobových dílů, na zelené pásy a místa kolem hrobových míst je zakázáno. Nádobky na odpadky na pohřebišti slouží pouze pro ukládání odpadu z pohřebiště – mimo odpadu stavebního (suť, beton, hrobové díly) a nebezpečného. Pokud je zavedeno třídění odpadu, je nutno ho respektovat.
- (11) Svítilny a svíčky je možno na pohřebištích rozsvěcovat na jednotlivých hrobových místech jen tehdy, pokud jsou vhodným způsobem zabezpečeny proti vzniku požáru. Na vsypových a rozptylových loučkách je dovoleno rozsvěcovat svíčky pouze na vyhrazených plochách. V odůvodněných případech může správce pohřebiště používání otevřeného ohně (svíček, aj.) omezit nebo zakázat.
- (12) Z hygienických důvodů není dovoleno v areálech pohřebišť pít vodu z vodovodních výpustí a studní. Tato voda je určena k provozním účelům správce pohřebiště a na zalévání zeleně při údržbě zeleně na pronajatých hrobových místech. Je také zakázáno odnášet tuto vodu v náhradních obalech z areálu pohřebišť. Zároveň je třeba respektovat případný vyhlášený zákaz zalévání, z důvodů omezení spotřeby vody (týká se studní s nádržemi a vodovodními kohouty na pohřebišti Mnichovo Hradiště).
- (13) Návštěvníci a uživatelé pohřebiště nejsou oprávněni (bez prokazatelného souhlasu správce pohřebiště) provádět jakékoli zásahy do zeleně, včetně nové výsadby zeleně, na pohřebišti (týká se i travnatých ploch).
- (14) Pořádání pietních a vzpomínkových akcí na pohřebišti je možné pouze se souhlasem správce pohřebiště. Tím není dotčena povinnost svolavatele předem oznámit shromáždění podle zvláštního předpisu (zákon č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím, ve znění pozdějších předpisů).
- (15) Na pohřebišti je dovoleno umístění reklam pouze na vyhrazených místech a po vydaném předchozím souhlasu provozovatele/správce pohřebiště (zpoplatnění reklamy podléhá aktuální platné OZV o místních poplatcích). Není dovoleno umístění reklam na stromech, zařízení pohřebiště (vrata, zdi) ani na hrobových místech a zařízeních.

(16) Na pohřebišti není rovněž dovoleno pořádat prezentační akce soukromých subjektů, zaměřené na výkon následné služby pro nájemce, či jimi nabízené zboží. Všechny podnikatelské subjekty, které chtějí vykonávat jakékoliv práce pro nájemce či vlastníky hrobových zařízení, mají oznamovací povinnost k této činnosti vůči provozovateli/správci pohřebiště.

(17) Na pohřebišti je povoleno provádět práce, zejména za účelem údržby a opravy hrobových míst, případně oprav a údržby zařízení pohřebiště, v takovém rozsahu a takovým způsobem, který není v rozporu s ustanoveními tohoto Řádu a s předchozím prokazatelným souhlasem provozovatele/správce pohřebiště.

(18) Všechny osoby, vykonávající činnosti, související se zajištěním řádného provozu pohřebiště, jsou povinny tak činit v souladu se Zákonem o pohřebnictví a s ostatními právními normami, upravujícími tuto činnost; dodržovat tento Řád, a to vždy s vědomím provozovatele/správce pohřebiště, nebo s jeho předchozím souhlasem, je-li ho dle tohoto Řádu potřeba.

(19) Dozor nad dodržováním pořádku na pohřebišti provádí správce pohřebiště, namátkově Městská policie M. Hradiště.

Článek 6

Povinnosti a činnosti správce pohřebiště v souvislosti s nájmem hrobových míst

(1) Provozovatel/správce pohřebiště je povinen zejména:

- a) všem osobám – zájemcům o nájem – stanovit stejné podmínky pro sjednání nájmu dle typu hrobového místa
- b) zdržet se ve styku s pozůstalými chování nešetného k jejich citům a umožnit při obřadech účast registrovaných církví, náboženských společností a jiných spolků či osob, v souladu s projevenou vůlí zemřelého, je-li provozovateli/správci známa; pokud se tato osoba během svého života ke smutečnímu obřadu nevypravila, tak v souladu s projevenou vůlí osob pozůstalých, či uvedených v §114 odst. 1 občanského zákoníku.
- c) připravit a zřídit k pronájmu nová hrobová místa tak, aby vznikly ucelené řady, oddíly či skupiny hrobů a hrobek stejného či podobného charakteru a rozměrů. Pronajímat tato místa a provádět obnovu nájmu zájemcům za podmínek, stanovených Zákonem o pohřebnictví, místním Řádem veřejného pohřebiště a v souladu s platnou OZV města Mnichovo Hradiště o místních poplatcích.
- d) předat nájemci hrobového místa (dále jen „nájemce“) k užívání vyznačené, číselně definované hrobové místo, přičemž u vsypu je vyznačeno toto místo pouze v dokumentaci, vedené správcem pohřebiště a umožnit nájemci zřízení hrobového zařízení hrobu nebo hrobky za podmínek stanovených v článku 8 tohoto Řádu,
- e) umožnit nájemci užívání jeho hrobového místa a veřejného zařízení pohřebiště, zajistit dle možnosti přístup k hrobovému místu a zdržet se jakýchkoli zásahů do hrobového místa nebo hrobového zařízení s výjimkou případů, kdy je nezbytné, např. v důsledku živelní pohromy, bezodkladně zajistit bezpečný a plynulý provoz pohřebiště, nebo kdy je třeba provést pohřbení do sousedního hrobu, kamenosochařské práce nebo úpravu pohřebiště; v takovém případě je omezení přístupu ke hrobovému místu možné pouze po nezbytně nutnou dobu. Dojde-li k poškození hrobového místa nebo hrobového zařízení vinou provozovatele/správce pohřebiště a vznikne-li škoda, je tento povinen hrobové místo uvést do původního stavu.
- f) vést evidenci, související s provozováním pohřebiště v rozsahu dle §21 Zákona o pohřebnictví formou vázané knihy, nebo v elektronické podobě s roční frekvencí výtisku a jeho svázáním. Ukládat Listy o prohlídce zemřelého do spisového archivu, popřípadě i Doklady o zpopelnění, dle spisového a skartačního řádu města.
- g) vyřídit stížnosti, včetně reklamací, související s provozem a správou pohřebiště. Případné stížnosti na správu pohřebiště vyřizuje provozovatel pohřebiště Město Mnichovo Hradiště, v zastoupení starostou města.
- h) udržovat aktuální plán pohřebiště s vedením evidence volných míst. Novým zájemcům o uzavření nájemní smlouvy je povinen na jejich žádost nechat nahlédnout do plánu pohřebiště a evidence volných míst.
- i) zajišťovat údržbu veřejné zeleně na pohřebišti ve smluvně dohodnutém rozsahu, provádět úklid cest a údržbu společných zařízení na pohřebišti.
- j) zajišťovat sběr, třídění a likvidaci všech odpadů z pohřebiště.

- k) písemně upozornit nájemce na skončení sjednané doby nájmu nejméně 90 dnů před jejím uplynutím. Není-li trvalý pobyt či sídlo nájemce hrobového zařízení znám, je provozovatel/správce povinen uveřejnit tuto informaci v místě, na daném pohřebišti obvyklém (vývěsky, úřední deska) nejméně 60 dnů před skončením nájmu.

(2) V případě vyhlášeného zákazu pohřbívání je provozovatel/správce povinen bezodkladně informovat nájemce hrobových míst, pokud je známa jejich adresa, a současně informovat veřejnost o tomto zákazu v místě, na daném pohřebišti obvyklém (vývěsky, úřední deska).

(3) V případě rušení pohřebiště provozovatel postupuje dle ustanovení §24 Zákona o pohřebnictví a je bezodkladně povinen ve směru k zúčastněným osobám a veřejnosti splnit veškerou informační povinnost.

Článek 7

Užívání hrobového místa, sjednání nájmu

(1) Nájem hrobového místa vzniká na základě smlouvy o nájmu hrobového místa uzavřené mezi pronajímatelem pohřebiště (provozovatel, v zastoupení správcem) a mezi nájemcem (dále jen „smlouva o nájmu“). Smlouva o nájmu musí mít písemnou formu a musí obsahovat určení druhu hrobového místa, jeho rozměry a výši nájemného.

(2) K uzavření smlouvy o nájmu hrobového místa je zájemce o nájem povinen poskytnout pronajímateli/správci pohřebiště zejména tyto údaje:

- a) jméno, příjmení, adresu trvalého pobytu a datum narození nájemce tohoto místa, jde-li o fyzickou osobu; případně obchodní jméno, název či firmu, sídlo a identifikační číslo, jde-li o právnickou osobu,
- b) údaje o hrobu, hrobce, náhrobku a hrobovém zařízení daného hrobového místa, včetně údajů o vlastníkovi, pokud je znám – není-li vlastníkem nájemce, a to v rozsahu jméno, příjmení, adresu trvalého pobytu a datum narození vlastníka,
- c) jméno, příjmení, adresu trvalého pobytu a další kontakty na osoby, které budou po smrti nájemce na základě určené posloupnosti pokračovat v nájmu,
- d) jméno a příjmení osoby zemřelé, jejíž lidské pozůstatky, nebo zpopelněné ostatky jsou (případně aktuálně budou) na pohřebišti uloženy, místo a datum jejího narození a úmrtí, poslední bydliště zemřelého,
- e) List o prohlídce zemřelého (v případě pohřbu pozůstatků do hrobu či hrobky) či Doklad o zpopelnění,
- f) údaje o jiných lidských pozůstatcích v rozsahu identifikace jiných lidských pozůstatků, datum uložení lidských pozůstatků či ostatků na pohřebišti, případně datum exhumace; určení hrobového místa, hloubky pohřbení, druhu rakve apod., u zpopelněných lidských ostatků druh a číslo urny.
- g) datum uzavření nájemní smlouvy a dobu trvání závazku, včetně údajů o případné změně smlouvy

(3) Veškeré změny výše uvedených údajů a skutečností je nájemce povinen bez zbytečného odkladu oznámit provozovateli/správci pohřebiště.

(4) V případě, že se jedná o nájem hrobového místa v podobě hrobu, musí být doba, na niž se smlouva o nájmu uzavírá, stanovena tak, aby od pohřbení mohla být dodržena tleci doba stanovená pro pohřebišti, tj. minimálně 15 let.

(5) Nájem hrobových míst pro urnové hroby či prodloužení smlouvy o nájmu se sjednává zpravidla na dobu 5 let.

(6) Platným uzavřením nájemní smlouvy k hrobovému místu na pohřebišti vzniká nájemci právo na místě zřídit hrob, hrobku, urnové místo, včetně vybudování náhrobku a hrobového zařízení (rám, krycí desky, čelo apod.), upravit místo, vysázet květiny – to vše v souladu s obsahem nájemní smlouvy, tímto Řádem a pokyny provozovatele/správce pohřebiště; s následnou možností ukládat v tomto místě lidské pozůstatky a lidské ostatky.

(7) Nájemní právo k hrobovému místu lze převést na třetí osobu pouze prostřednictvím provozovatele/správce pohřebiště, a to novou smlouvou. Současně s převodem nájemního práva je dosavadní nájemce a vlastník hrobového zařízení povinen předložit provozovateli/správci pohřebiště smlouvu o převodu uvedených věcí do vlastnictví jiné osoby, nezůstávají-li dále v jeho vlastnictví. Tato smlouva musí mít písemnou formu s ověřením podpisu, není-li převádějící osobně přítomen. Jinak lze převod uskutečnit v kanceláři správce pohřebiště osobním prohlášením za přítomnosti osoby převádějící i přebírající.

(8) Uložení konstrukce pro ukládání vykopané zeminy při výkopu vedlejšího hrobu a nutné kamenické práce na přilehlém hrobovém místě, to vše v odůvodněných případech a na nezbytně nutnou dobu, není omezením práva nájemce ve smyslu Zákona o pohřebnictví. Dojde-li k zásahu do hrobového místa, nebo zařízení a vznikne-li tímto škoda, je povinen hrobové místo uvést do původního stavu či škodu nahradit ten, kdo ji způsobil. To platí i v případě, že škůdce ke své činnosti přibral třetí osobu.

(9) Pokud se hrobka, nebo hrobové zařízení staly opuštěnými po účinnosti zákona č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník (tj. Od 1. ledna 2014) a jsou zároveň stavbou, bude od 1. ledna 2024 provozovatelem pohřebiště provedena nabídka místně příslušnému Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových.

(10) Pokud byla hrobka opuštěna před účinností zákona č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník (tj. před 1. lednem 2014), bude zaevidována do majetku obce/města, které je vlastníkem pozemku (viz: ustanovení §3056 zákona č.89/2012 Sb., Občanský zákoník), nebo obce/města, které je provozovatelem pohřebiště (viz. Ustanovení §966 zákona č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník). Oznámení o novém vlastníkovu hrobky, která se tímto stává hrobkou obecní, se zveřejní vhodným způsobem na obvyklém místě – veřejné pohřebiště, vývěska. U opuštěného hrobu se postupuje stejně.

(11) Byl-li nájemce hrobového místa prokazatelně vyzván před ukončením nájmu k vyklizení hrobu od movitých i nemovitých věcí, v souladu s §2225 občanského zákoníku při skončení nájmu předá místo vyklizené do 30 dnů ode dne skončení nájmu. Při odevzdání hrobového zařízení nebo hrobky si nájemce vezme vše, kromě uložených lidských ostatků ať zpopelněných nebo nezpopelněných, protože v souladu s §493 občanského zákoníku lidské ostatky nejsou věci. Převzetí zpopelněných lidských ostatků (uren) z vyklizeného hrobového místa za účelem dokladovaného přemístění nájemcem do jiného hrobového místa lze zajistit postupem dle článku 10 odst. 6 tohoto řádu.

(12) Po zániku nájmu se nezpopelněné lidské ostatky ponechají na dosavadním místě. Při nájmu hrobového místa novým nájemcem budou nezpopelněné lidské ostatky v průběhu nového pohřbení uloženy pod úroveň dna hrobu. Není-li možné využít úroveň dna hrobu (např. kvůli prohloubenému výkopu), uloží se lidské ostatky do společného hrobu na veřejném pohřebišti města (společný hrob města je pouze na pohřebišti v Mnichově Hradišti, platí i pro ostatky z pohřebiště v místní části Veselá). Zpopelněné lidské ostatky z likvidovaného hrobu/hrobky budou uloženy do společného hrobu města na pohřebišti Mnichovo Hradiště na náklady nájemce, včetně odstranění v zemi uložené urnové schránky.

(13) Při nesplnění bodu (11) je hrobové zařízení umístěno na hrobovém místě po zániku nájemní smlouvy bez právního důvodu, tedy neoprávněně. Pokud na výzvu není odstraněno, pak má provozovatel pohřebiště právo obrátit se na soud nebo v rámci svépomoci hrobové zařízení odstranit a uskladnit a následně vlastníka vyzvat, ať si zařízení odebere. Náklady na odstranění a uskladnění zařízení ponese vlastník hrobového zařízení. Pokud na další výzvu vlastník nereaguje a náklady na odstranění a skladné překročí výši odhadované ceny tohoto hrobového zařízení, provozovatel může hrobové zařízení prodat a výtěžek použije na úhradu nákladů.

(14) Některá hrobová zařízení či hrobky (např. hroby významných rodáků, osobností, hroby stavitelsky či sochařskou výzdobou zajímavé, dotvářející estetický vzhled hřbitova) lze provozovateli darovat písemnou darovací smlouvou.

Článek 8

Povinnosti nájemce hrobového místa

(1) Nájemce hrobového místa je povinen při užívání hrobového místa postupovat takto:

- a) hrobové zařízení zřídit v souladu s ustanovením Čl. 9 tohoto Řádu,
- b) před zahájením prací si vyžádat prokazatelný souhlas správce pohřebiště a řídit se při provádění prací jeho pokyny,
- c) má-li být zřízena hrobka, předat správci pohřebiště k odsouhlasení dokumentaci zpracovanou oprávněnou osobou a obsahující technickou zprávu, půdorys, bokorys a řez hrobkou s uvedením jména a adresy realizátora díla,
- d) po dokončení hrobky požádat správce pohřebiště o její technické převzetí a řídit se pokyny vydanými správcem pohřebiště k trvalému užívání hrobky.

(2) Nájemce je povinen vlastním nákladem zajišťovat a provádět údržbu pronajatého hrobového místa a hrobového zařízení v rozsahu, stanoveném smlouvou o nájmu a v následujícím rozsahu a způsobem:

- a) nejpozději do 3 měsíců od pohřbení do hrobu zajistit úpravu pohřbívací plochy hrobového místa (za plochu se považuje pronajaté místo a jeho nejbližší okolí - v rozsahu části chodníku, či mezery mezi hroby a okolo hrobu či hrobového zařízení, v šířce 30 cm),

- b) zajistit, aby plocha hrobového místa a nejbližšího okolí nezarůstala nevhodným porostem narušujícím estetický vzhled pohřebiště a průběžně zajišťovat údržbu hrobového místa a hrobového zařízení na vlastní náklady tak, aby jejich stav nebránil užívání hrobových míst ostatních (sousedících) nájemců a dalších osob,
- c) odstranit z hrobového místa včas znehodnocené květinové a jiné dary, odpad z vyhořelých svíček a další předměty, které narušují estetický vzhled pohřebiště. Neodstraní-li tyto předměty nájemce hrobového místa na vsypové loučce, je správce pohřebiště oprávněn to učinit sám,
- d) neukládat nádoby, nářadí a jiné předměty, včetně hrobových dílů, na travnaté pásy a plochu kolem hrobového místa. Uzavřené schránky na tyto předměty za hrobem jsou povoleny pouze: pokud nezasahují do průchozí uličky mezi hroby (musí zůstat světlost min 60 cm), jsou umístěny na zádech náhrobku min. 30 cm nad zemí a jejich obrys je započten do pronajaté plochy hrobového místa,
- e) neodkládat díly hrobového zařízení na sousední hrobová místa, nebo je volně opírat o vlastní, či cizí sousedící, hrobové zařízení,
- f) zajistit na vlastní náklady, nejpozději do 30 dnů od data ukončení nájmu hrobového místa, odstranění hrobového zařízení včetně uren (jinak s nimi bude naloženo podle §25, odst. 9 Zákona o pohřebnictví).

(3) Nájemce je povinen neprodleně zajistit opravu hrobového zařízení, pokud je narušena stabilita a ohrožuje tak zdraví, životy, nebo majetek dalších osob. Pokud tak nájemce neučiní po uplynutí lhůty, uvedené ve výzvě provozovatele/ správce, je tento oprávněn zajistit bezpečnost na náklady a riziko nájemce hrobového místa a následně opravu vyúčtovat.

(4) Do veřejné zeleně na pohřebišti, včetně výsadby nové veřejné zeleně, lze zasahovat pouze se souhlasem správce pohřebiště, který může ve svém souhlasu stanovit podmínky výsadby a regulace veřejné zeleně (viz: Čl. 12 Řádu). Likvidace travního porostu chemickým postřikem není povolena. Stejně tak nahrazování travního porostu v okolí hrobového zařízení volně loženým pískem, kamínky či kůrou – aniž tyto jsou odděleny od ostatní udržované zelené plochy (či pochozích komunikací) pevnou obrubou, s níž je tato plocha započtena v pronajaté výměře hrobového místa. Pevná zádlazba přilehlé plochy hrobového zařízení je povolena po předchozím písemném souhlasu správce.

(5) Při užívání hrobového místa je nájemci zakázáno manipulovat s lidskými ostatky. Se zpopelněnými lidskými ostatky (urnami) může nájemce manipulovat, přemísťovat a ukládat je na pohřebišti pouze s předchozím souhlasem správce pohřebiště.

(6) Nájemce je povinen strpět číselné označení hrobových míst, provedené provozovatelem/správcem pohřebiště způsobem obvyklým na daném pohřebišti nebo jeho části; tato čísla nepřemísťovat, nepoškozovat a nepoužívat k jiným účelům. Nájemce je dále povinen strpět na hrobovém místě vhodně umístěný odkaz na uveřejněnou (např. ve vývěsce) informaci, týkající se upozornění nájemce například na dobu skončení nájmu.

(7) Nájemce je povinen oznamovat správci pohřebiště veškeré změny údajů, potřebných pro vedení evidence pohřebiště v souladu s § 21 Zákona o pohřebnictví. Uložení lidských pozůstatků a lidských ostatků nebo jakékoli další nakládání s nimi lze provádět jen způsobem, který je v souladu s Čl. 10 tohoto Řádu.

(8) Nájemce se smí zdržovat na pohřebišti pouze v provozní době stanovené v článku 4, a to na vlastní nebezpečí.

Článek 9

Podmínky pro zřízení hrobového zařízení a podmínky provádění prací na pohřebišti

(1) Ke zhotovení hrobky, náhrobku, hrobového zařízení na pohřebišti, nebo úpravě již existujících, je oprávněn pouze vlastník nebo jím zmocněná osoba, po prokazatelném předchozím souhlasu nájemce hrobového místa a provozovatele/ správce za stanovených podmínek.

(2) Podmínky pro zřízení hrobového zařízení – mimo hrobky – určuje provozovatel/správce pohřebiště v rozsahu:

- a) určí rozměry, tvar hrobového zařízení, případně druh použitého materiálu, minimální hloubku základů, šířku uliček mezi hrobovými zařízeními a mezi jednotlivými řadami, způsob uložení zeminy a odpadu při zřizování hrobového zařízení, jeho opravách, či likvidaci. Jednotlivé díly hrobového zařízení musí být mezi sebou pevně kotveny.
- b) základy musí odpovídat půdorysným rozměrům díla a hloubce základové spáry, která činí minim. 800 mm, dimenzovány se zřetelem na únosnost půdy a nesmí zasahovat do pohřbívací plochy,
- c) základy památníků a náhrobků a stél musí být zhotoveny z dostatečně únosného materiálu, odolného

proti působení povětrnosti, např. z prostého betonu či železobetonu, kamenného, případně cihelného zdiva apod.,

- d) zadní rámy hrobu musí být v jedné přímce se zadními rámy sousedních hrobů,
- e) při stavbě na svažitém terénu musí být hrobová zařízení stejnoměrně odstupňována.

(3) **Podmínky pro zřízení hrobového zařízení hrobky** jsou stejné viz předchozí bod (2) Čl. 9, kromě toho je zde navíc nutno:

- a) posoudit okolí plánované stavby s vlivem na stávající zeleň nebo plánovanou výsadbu zeleně, okolní komunikace a přístup k sousedním hrobovým místům,
- b) vytvořit zadání pro projektovou dokumentaci ke stavbě hrobky (tvar, odvětrání, typ terénu a půdy, rozměry hrobky),
- c) použít hloubku výkopu odpovídající počtu uvažovaných uložených rakví, maximálně však 260 cm.
- d) navrhnout materiály a hlavní konstrukční prvky včetně požadavků pro osazení hrobky hrobovým zařízením kamenickou firmou (základové pásy, beton, výztuže, betonové tvárnice) na základě statického výpočtu,
- e) zhotovit základové pásy vč. dodržení technologických postupů a parametrů pro zvolený materiál stavby; zhotovit stěny, vložit svislé i vodorovné výztuže, zhotovit otvory pro patra, zalít betonem a zhotovit odvodnění,
- f) ukončit stavbu betonovým věncem, popř. vnitřním zakrytím stropnicemi a následnou izolací proti povrchové vodě. Na zastropení je nutno použít přes stropnice nejméně 20 cm zeminy, sloužící jako pachová zátka, nebo umístit krycí desku neprodyšně uzavírající hrobku, se spárami vytmelenými trvalými tmely.
- g) nosnost zastropení hrobky musí být nejméně 100 kg na 1 m².
- h) kovové prvky v hrobce (traverzy pro uložení rakví a stropní nosiče) musí být opatřeny antikorozními nátěry a jejich stav musí být zkontrolován nejméně jednou za 10 let,
- i) zastropení hrobky je nutné provést tak, aby mohly být rakve lehce umístěny na jednotlivá stanoviště s tím, že minimální světlost vstupního otvoru hrobky musí odpovídat velikosti aktuálně běžně používaných spouštěných rakví, s možností opakovaného otevření hrobky bez nutnosti demontáže hrobového zařízení,
- j) užívání dokončené stavby je možné pouze s vydaným písemným souhlasem provozovatele/správce pohřebiště.

(4) Správce pohřebiště může ve svém souhlasu se zřízením hrobky stanovit:

- a) dobu výstavby hrobky,
- b) zabezpečení místa z hlediska pádu osob a bezpečnosti návštěvníků hřbitova,
- c) požadavky na ochranu zeleně v okolí staveniště,
- d) podmínky používání komunikací pohřebiště,
- e) způsob skladování materiálů, odpadů a jejich likvidace,
- f) povinnosti dozoru při výstavbě,
- g) průběžné a závěrečné kontroly postupu prací.

(5) Zřízenou hrobku přejímá po technické stránce provozovatel/správce pohřebiště, který může pro trvalé užívání stavby určit druh používaných rakví pro pohřbení v hrobce a způsoby a cyklus revizí hrobky

Dokumentaci spojenou se zřízením hrobky je provozovatel/správce pohřebiště povinen archivovat.

(6) Při provádění veškerých prací na pohřebištích je třeba vždy prokazatelného souhlasu provozovatele/správce, a dodržovat ustanovení Řádu, podmínky nájemní smlouvy a případně další dohodnuté podmínky, zejména:

- a) respektování důstojnosti a místa a omezení hlučných prací, udržování pořádku na pracovišti,
- b) neomezování průchodnosti komunikací a přístupu k jednotlivým hrobovým místům,
- c) odstraňovaný stavební materiál, příp. zeminu, je třeba odvézt nebo uklidit vždy před přerušением práce téhož dne,
- d) dbát na zajištění ochrany zeleně, kořenového systému dřevin a stromů

(7) Po ukončení prací na pohřebišti je nájemce (příp. osoba zastupující, provádějící stavbu či úpravy) povinen uvést na svůj náklad okolí místa, kde byly práce prováděny, do původního stavu nejpozději do 48 hodin. Ukončení prací nahlásí správci pohřebiště, který provede kontrolu místa. Spolu s tím nahlásí případné změny

hrobového zařízení, zakládající povinnost změnit či doplnit předepsanou evidenci (změny rozměrů, typ užívání místa apod.) Totéž platí při likvidaci hrobového zařízení, včetně základů, a při stavbě hrobky.

(8) Na hrobovém místě lze vysadit trvale rostoucí dřevinu (strom či keř) pouze s předchozím písemným souhlasem provozovatele/správce; tento může nájemci přikázat odstranění již vysazené dřeviny bez souhlasu, případně nechat odstranit již bez souhlasu nevhodně provedenou výsadbu na náklad nájemce.

(9) Vlastník hrobového zařízení je oprávněn odstranit hrobové zařízení z pohřebiště po předchozím projednání s provozovatelem/správce pohřebiště a nájemcem hrobového místa.

Článek 10

Ukládání lidských pozůstatků a zpopelněných lidských ostatků a jejich exhumace

(1) Otevřít hrob nebo hrobku na pohřebišti a ukládat do nich lidské pozůstatky může pouze provozovatel nebo správce pohřebiště, nebo provozovatel pohřební služby, který na základě smlouvy s vypravitelem pohřbu hodlá na pohřebišti pohřbít lidské pozůstatky (viz. Čl. 11).

(2) Převzetí nezpopelněných lidské ostatků musí být doloženo alespoň úmrtním listem a průvodním dokladem s uvedením, o čí ostatky se jedná, odkud jsou (číslo hrobu a název pohřebiště) a v koho zájmu se exhumace a převoz prováděly. U zpopelněných lidských ostatků (urna) postačí doklad o zpopelnění, který obsahuje údaje shodné s identifikačním štítkem na urně (není-li již tento k dispozici, pak doklad odkud, z jakého pohřebiště je urna převezena a čí ostatky obsahuje; případně čestné prohlášení s ověřeným podpisem). Rakve, použité při pohřbívání do země, musí být vyrobeny z takových materiálů, aby ve stanovené tlecí době zetlely spolu s lidskými ostatky. Taktéž výplně rakví a rubáše mohou být vyrobeny pouze z lehce rozložitelných materiálů.

(3) Všechny rakve, včetně exhumáčnických, musí být označeny štítkem obsahujícím minimálně jméno zemřelého, datum narození, úmrtí a den pohřbu a označení provádějící pohřební služby.

(4) V době po úmrtí nájemce, má-li být tento uložen do hrobu, jehož byl sám nájemcem, zajistí provozovatel/správce pohřebiště úhradu nájemného na dobu tlecí (zde: 15 let) od vypravitele pohřbu nebo od jiné zmocněné osoby. Nepožádá-li nikdo o uzavření nájemní smlouvy k předmětnému místu, zůstává toto místo po tlecí dobu bez nájemce s povinností provozovatele o místo pečovat.

(5) Bez ohledu na uplynutí tlecí doby může být s nezpopelněnými i zpopelněnými lidskými ostatky v rámci pohřebiště manipulováno pouze se souhlasem provozovatele/správce.

(6) Nezpopelněné i zpopelněné lidské ostatky mohou být exhumovány, tj. přemístěny nebo převezeny na jiné pohřebiště pouze na písemnou a odůvodněnou žádost nájemce hrobového místa zde a nájemce hrobového místa na jiném pohřebišti a to jen s písemným souhlasem provozovatele/správce pohřebiště, odkud se převážejí, i pohřebiště kam se odvázejí. Převoz musí být předem objednan u pohřební služby a kopie objednávky k žádosti přiložena. Nájemce hrobového místa doloží k žádosti o exhumaci vždy skutečnost úmrtí dle §22 odst. 2 Zákona o pohřebnictví a písemný souhlas osoby, uvedené v §114 odst. 1 Občanského zákoníku. Před exhumací nezetlelých lidských ostatků musí nájemce hrobového místa písemně požádat o souhlas také krajskou hygienickou stanicí.

(7) Pro pohřbívání do hrobek je nutno použít rakve dřevěné z materiálu s dlouhou trvanlivostí, ve kterých je umístěna poloviční zinková vložka; či rakve kovové nebo dle ČSN Rakve.

(8) Rakve, použité při pohřbívání do země, musí být vyrobeny z takových materiálů, aby ve stanovené tlecí době zetlely spolu s lidskými ostatky. Za zetlelé se považují zbytky rakví (hlavních desek) o maximální velikosti 0,5 m² držící vcelku. Taktéž výplně rakví a rubáše mohou být vyrobeny pouze z lehce rozložitelných materiálů.

Článek 11

Podmínky pro otevření hrobu nebo hrobky provozovatelem pohřební služby

(1) Provozovatel pohřební služby smí otevřít hrob nebo hrobku na pohřebišti pro uložení lidských pozůstatků, nebo lidských ostatků, k provedení exhumace, popř. K jiným účelům, pokud provozovatel/správce pohřebiště obdrží v dostatečném předstihu před samotným otevřením hrobu nebo hrobky:

- a) písemnou žádost vypravitele pohřbu a nájemce hrobu o otevření hrobu nebo hrobky provozovatelem pohřební služby (lze nahradit osobním jednáním v kanceláři správy hřbitova s ústním vyjádřením souhlasu a provedením zápisu o tomto),
- b) kopii té části smlouvy, uzavřené mezi provozovatelem pohřební služby a vypravitelem pohřbu, která přikazuje pohřbít do příslušného hrobového místa,

- c) doklad o oprávnění podnikatelské činnosti v oblasti provozování pohřební služby a o oprávnění vykonávat podnikatelskou činnost technické služby – práce: kopání hrobů na pohřebištích (výpis z živnostenského rejstříku),
 - d) prohlášení, že uvedené práce, související s otevíráním hrobky, kopáním či otevíráním hrobu, zajistí provozovatel pohřební služby na vlastní náklad, vlastními zaměstnanci a s použitím vlastních pomůcek i náradí a na vlastní odpovědnost se znalostí předpisů BOZP a PO, zároveň s prohlášením o seznámení se s Řádem pohřebiště.
 - e) návrh na protokolární předání pracoviště před i po pohřbení, včetně fotodokumentace příslušného hrobového místa před jeho otevřením a fotodokumentace bezprostředně sousedících hrobových míst.
- (2) Provádí-li otevření hrobu nebo hrobky zaměstnanec provozovatele pohřební služby, je provozovatel/správce oprávněn kdykoliv zkontrolovat průběh prací, provést fotodokumentaci a/nebo požádat o přerušení prací – v tomto případě je zaměstnanec provozovatele pohřební služby povinen práce neprodleně zastavit.
- (3) Otevření hrobu nebo hrobky, u nichž neuplynula tlecí doba od posledního pohřbení, je možné pouze se souhlasem příslušné krajské hygienické stanice a povolením k manipulaci s nezetlelými lidskými ostatky.
- (4) Provozovatel/správce pohřebiště může odmítnout otevření hrobu, nebo hrobky, jsou-li k tomu závažné důvody – např. blízkost vzrostlého stromu, u něhož by musely být přerušeny hlavní kořeny, pokud je pohřebiště a jeho porost v nepříznivém stavu v důsledku vichřice, pokrytí sněhem a ledem, nebo je-li hrobové zařízení viditelně v havarijním stavu.
- (5) Provozovatel/správce pohřebiště zajistí při otevření hrobu či hrobky provoz na pohřebišti tak, aby nebyl narušen veřejný pořádek a aby byl vyloučen přenos možné nákazy.
- (6) Náklady vzniklé provozovateli/správci pohřebiště v souvislosti s otevřením hrobu nebo hrobky hradí ten, kdo o otevření požádal. Provozovatel pohřebiště má nárok na úhradu přiměřených nákladů za poskytnuté výše uvedené a související služby.

Článek 12

Zeleň, dřeviny a lavičky

- (1) Dřeviny lze na pohřebišti vysazovat pouze se souhlasem provozovatele/správce pohřebiště. Jedná se o dřeviny, které by v budoucnu mohly vykazovat znaky vzrostlých stromů a mohly by způsobovat škody na majetku a ohrožovat bezpečnost návštěvníků.
- (2) Provozovatel/správce může dle svého uvážení a bez souhlasu nájemce odstranit již vysazené dřeviny, k jejichž vysazení nebyl dán souhlas.
- (3) Všechna trvalá zeleň, vysazená na pohřebišti, se stává majetkem provozovatele pohřebiště.
- (4) Likvidovat vzrostlou zeleň lze jen při dodržení zvláštních předpisů (viz: Zákon o ochraně přírody a krajiny)
- (5) Nájemce nebo vlastník hrobového místa, ani návštěvník, nejsou oprávněni provádět jakékoliv zásahy do vzrostlé zeleně a travního porostu (prořez, krácení, prostrh, likvidace či chemické ošetření).
- (6) Lavičky (pevné i přenosné) instaluje na pohřebišti provozovatel/správce, nebo osoba, které k tomu udělil provozovatel/správce souhlas s určením rozměru, tvarů, barvy a umístění a povinnosti udržovat lavičky v řádném stavu. Lavičky mohou užívat všichni návštěvníci pohřebiště.
- (7) Jednoduché práce, nutné k udržování a okrašlování hrobových míst a hrobového zařízení, provádějí nájemci, vlastníci nebo podnikající fyzické či právnické osoby pověřené nájemcem/vlastníkem hrobového místa/zařízení.

Článek 13

Sankce

- (1) Porušení tohoto Řádu bude postihováno podle §5 odst. 1 písm. i) zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, jako přestupek proti veřejnému pořádku, zvláště pokud fyzická osoba poruší podmínky uložené v tomto Řádu při konání pohřbu nebo pietního aktu.
- (2) Přestupku se dopustí také ten, kdo dle Zákona o pohřebnictví:
- a) v rozporu s §4 odst. 1 písm. f) zachází s lidskými pozůstatky nebo lidskými ostatky na pohřebišti způsobem, dotýkajícím se důstojnosti zemřelého nebo mravního cítění veřejnosti,
 - b) v rozporu s §4 odst. 1 písm. g) neoprávněně otevře na pohřebišti konečnou rakev s lidskými pozůstatky nebo urnu se zpopelněnými lidskými ostatky,

c) v rozporu s §4 odst. 1 písm. h) neoprávněně otevře na pohřebišti hrob nebo hrobku, nebo neoprávněně provádí exhumaci

(3) Za přestupky v bodu (2) písm. a), b), c) uvedené lze uložit pokutu až do výše 100.000 Kč ve smyslu §26 Zákona o pohřebnictví.

Článek 14

Ostatní ustanovení

(1) Právní vztahy neupravené tímto Řádem, vztahující se k provozování pohřebiště, se řídí Zákonem o pohřebnictví.

(2) Pokud se písemný styk provádí doručenkou na adresu nájemce hrobového místa, platí fikce doručení uplynutím posledního dne úložní lhůty na poště.

(3) Kontrolu dodržování tohoto Řádu provádí odbor investic a komunálního hospodářství. Výjimku z Řádu pohřebiště dle individuální dohody (pouze v písemném vyhotovení) může schválit provozovatel/správce pohřebiště.

(4) Pokud pohřebiště nebo jeho část, včetně hrobových zařízení, jsou zapsány v seznamu kulturních památek, nebo se nacházejí na území památkového zájmu, či jsou v seznamu válečných hrobů a pohřebišť, vztahují se na péči o ně zvláštní právní předpisy.

Článek 15

Zrušující ustanovení

Dnem nabytí účinnosti tohoto schváleného Řádu veřejného pohřebiště města Mnichovo Hradiště se zrušuje v celém rozsahu předchozí Řád veřejného pohřebiště města Mnichovo Hradiště, schválený Radou města Mnichovo Hradiště usnesením č. 12 ze dne 1. 2. 2013.

Článek 16

Závěrečné ustanovení

(1) Tento Řád veřejného pohřebiště je účinný dnem 01.10.2020.

(2) Řád veřejného pohřebiště bude vyvěšen na úřední desce Městského úřadu v Mnichově Hradišti po dobu 15-ti dnů a po celou dobu platnosti tohoto Řádu na obou pohřebištech města a na místě obvyklém.

V Mnichově Hradišti dne 09.09.2020.

.....

Mgr. Ondřej Lochman, Ph.D. v.r.
starosta města

.....

Ing. Jan Mareš v.r.
místostarosta města

Vyvěšeno na úřední desce Města Mnichovo Hradiště a současně zveřejněno i způsobem umožňujícím dálkový přístup na www.mnhradiste.cz

Vyvěšeno dne:

Sejmuto dne:

.....
osoba pověřená vývěsní službou

.....
osoba pověřená vývěsní službou

.....
podpis, razítko úřadu

.....
podpis, razítko úřadu